

Գ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

քմ նայած է ազգային-եկեղեցական
 այդ մեծ խնդրոյ վրայ, մինչեւ, ու
 զգալատապէս, Արարտէն ան-
 դին, ակադեմիկոսական հարցն ըն-
 տելով իրարեւելէ Ժողովուրդը մի-
 այն մի նոր կաթողիկոսի ընտրու-
 թիւնը կ'ուզեն հասնիալ, և ծա-
 խողաբար կը պահանջեն որ թորե-
 լիով Հայք եւս այնպէս հասնին ։
 Եւ յուսանք նաև թէ այդ պատմա-
 կան նկատելու Ուսումնաբուծիւն
 ներք մեր ապագայ սերունդը չլի-
 տէ կարգան լոկ զըսանքի կամ
 հետաքրքրութեան համար, կամ
 միայն ազգային բնութասցութեան
 գեղեցիկ օրինակներ անշ գտնելու
 համար, զի այն կողմէ թերի պի-
 տի գտնեն զայն ։ Այլ պիտի կար-
 դան իմաստուն համար թէ 1883 ի
 Երեսմիւնիւն օրինակներ կտաւ մը,
 Ժառանգութիւն մը թողած է մի-
 րենց, վաղ կամ անագան, այլ ան-
 հրաժեշտապէս, ձեռք բերելու հա-
 մար ջան բուն հայկական կացու-
 թիւնը, զոր ենք անհրաժեշտ դա-
 տած էր Մայր-Աթոռոյ և Ամենայն
 Հայոց զորեղ ողորկութեան համար
 այլ դարձեալային մէջ իսկ ձեռք
 բերելուն Ը տ ամենայն հաւանա-
 կանութեան արգելք պիտի լինի
 արտաքին պարագայք, որք սակաւ
 կրնան նպաստաւոր փոփոխութիւն
 կրած լինել ապագային մէջ ։ Եւ
 մտղեմք որ մեր ապագայ սե-
 րունդը մեզմէ առելի բարեբախ-
 ւան է մասնիկ օրինակներն այ-
 բաղձանաց, զորս 1883 ի Երեսմիւ-
 լանութիւն, իւր կարգին հետե-
 լելով իւր նախորդաց օրինակն
 արտաքայտած է վասն փոխօրմա-
 ռուսական Պալատեանայի և վաս-
 թաւրբութեան իշմանքի կաթողիկո-
 սին կացութեան ։

Ազգային ժողովը կատարելապէս Սահմանադրական եռանդը դրոշմունեութիւն մը ցոյց տուաւ այս կաթողիկոսական լինելոյը մէջ տեղի անցագրով նմա, և ձեռնարկեց Յանձնաժողովոյ մը նախաքննութիւնն անցունելով զայս: Եւսանաժողովոյը ճանաչագրէն ընթերցման և վերահսկողութեան նիւթարկման առթիւ Ազգային ժողովը ի գործ դրաւ դաստիպչ ինտեսը ընդլու իրաւունքն: Այս բան ի սկզբանէ դժգոհութիւններ պատճառեց տեղէն ոչ Յանձնաժողովին ոչ ալ երեսփոխանութիւնն արտայայտելիք ճշդ մարտապէս գաղափար բանին չունենին, այլ կարգացուածներն Եւսանաժողովն ըստ մեծի մասին արդէն լուծած բաներ էին: Բայց և այնպէս մեր կը դռովնք դռնովակը որոյումը, և կը լնդիր մը որ ինքնիշխանութիւնն բնութեան չունենի, ընայ ծնունդ տալ յայտարարի դիտողութեանց, որը ունկնդրել հաստատութեան մը առջև արտայայտելով, կրնան այլ ընդ պարտեկնութեանց առթիւ լինել: Անգիծի վեր Ազգ. ժողովը դռնբաց նիւթ տեր բրաւ. վերջեքս այս նիւթտերն իրոյն մէջ, եղան այսպիսի դիտողութիւններ, որոց բուն տեղը դռնիակ նիւթտերն էին, եթէ որ և է նշանակութիւնն պիտի ունենայ դռնիակն: Իրողութիւնն այս է թէ մեր Ազգային ժողովը մեծ ուշադրութիւն պէտք է ընէ իւր իրաւունքները չարաւորութեամբ, խոհմտութեամբ, դուռնութեամբ և հնուաժողովութեամբ ի գործ դնելու, մանաւանդ այնպիսի պարագայից մէջ ուր կը տեսնենք ամենքս ալ թէ կան ազգային իրաւունքներ, որը նիւթտերն էրեք և կը թողուն: Տաւալայոյ չունիք թէ մեր աղագաւոր երեսփոխանք այս տողերը կարողաւոր, լիովին պիտի հասկնան մեր միտքն և ապագային մէջ աւելի ևս հորդ պիտի տանին ըստ այնմ վարակելու:

Անցեալ դարուս դէպի վերջերս
Աղշալին ժողովը սրտա զրազիւ
Աղջ. Պատրիարքարանի երմտեան
կայտը թեան և երուսաղէմի դիպտ
պարտուց խնդրով. Առաջնոյն նկատ
մամբ արդէն ցոյց տուինք թէ երբ
և ինչ տեսուի թեմբ հաղթից դատ
նեկ լուծուաւ մը, զոր ժախխա-
պէս չէ դատած դեռ, և որովհետե
երուսաղէմի Պարտուց, ինչպէս
նաև Կաթողիկոսական խնդրոյ դրոյց
առտանցիկ զլուրինբով պիտի իւս
սինք, աստ պիտի ներկայացնէ այն
գիտողութիւններ և խորհրդածու-
թիւններ միայն զորս բուն իսկ Աղ-
շալին ժողովը զործողութեան
դասակին նկատմամբ կ'ուղենք ընդ

Դեռևս, պիտի դիտել տանք թե՛ դոգմատոս Յի նիստի Ազգային ժողովը ամենէն դժբախտ նիստերէն մին եղաւ։ Այդ նստի մէջ էր, ինչպէս ինչ կ'ըլլար, որ Ս. Գառնիբաբէն Հոր և Երեմիովսեանաց ունեաց մէջ, յաւալին բանակուիլ էր տեղի ունենացաւ, արտասանուելով այնպիսի տառեր, որք ըստ որում ժողովոյն Առնեագրութեան մէջ՝ չպիտի անցնին, պէտք չէ որ մննք ալ յիշենք։ Այս նիստ դուրսը շատ էր տպաւորութիւն ըրաւ, և հասարակութիւնն ու լրագրութիւնն, Ազգ. ժողովը, քանի մը մասնաւոր անդամաց անցեալ արարեցին գայթակկեալ և ամենքն ալ՝ Երեսն Գառնիբաբէ Հոր համակիր, սխալ մը գործեցին Ազգ. ժողովն իսկ իրենց քննադատութեանց և պարտաւանջաց առարկայ ընելով։ Բայց ամեն չարքէն բարեք մը կրնայ ծնիլ, կ'ըսէ առաժն, որ այս պարագային մէջ իրաւունք ունին, ըստ որում օգտաւոր Յի նիստէն առ կարեւոր դասը կրնար առնուիլ, և առնուած ալ կ'ըլլուի, թէ հարկաւոր չէ՝ որ Ս. Գառնիբաբէ Հորին անպատշաճ ներշնչ գտնուի Ազգային ժողովոյ նիստերուն։ Եւ Սրբազնութիւն, ո՞վ որ լինի, մասնաւոր երբ քիչ մ'ալ դիւրագրգիւր բնութիւն մը ունենայ, պէտք է աւանդէ կուսակցութիւններէ և աւանդէ վեճերէ վեր դիմք մը բռնէ, փութանով, Ազգ. ժողովը ամեն նիստերուն ներկայ գտնուելով, խառնուելու այդ աչիւ ընթացիկ վիճաքանութեանց, յորս կ'ըլլան ալ դէր մը ալ կրնայ խաղալ ինչպէս ամեն վիճաքանութեան մէջ։ Եթէ կ'ըլլա փափաքը՝ տեսականութեան և ազգայնութեան տարբ մը ունենալ միայն առտակին ժողովութեան մէջ։

այնպէս է որ կենայի իշխանութիւն մը, որ փոքրիկ խնդիրներու պատճառաւ պատահաբանատու չըլլանուի, ե գործէ քաջուրէլ չգարտաւորէ: Այդ իշխանութիւն կամ Պատրիարքը կրնայ լինիլ, կամ վարչութիւն. Իրկութեն մին պէտք է խնայել, երկուքն մոյոն պէտք է առօրեայ խնդիրներէ վեր դիմել մը տալ, որպէս զի մեր ազգային գործոց մէջ քիչ մը հաստատութիւն (առաջնութիւն) չունի: — Այսպէս կը խորհուրդ տուիլ ամեն սահմանադրական իշխանութիւն մը, որ ամեն խնդրէ վեր է: Մըք, որովհետեւ մի նոր վարչութեան ընտրութիւնն աւելի դժուրն է քան մի նոր Պատրիարքի ընտրութիւն, ե որովհետեւ վարչութիւնն աւելի ուշգրայէն պատասխանատու է ընթացիկ խնդիրներու համար քան զՊատրիարքն, յայտնի կ'երեւի թէ Պատրիարքն է այն իշխանութիւն, որ, թէպէտ Գործադիր վարչութեան Պետ, պէտք է ամենօրեայ քննադատութիւններէ վեր չըլլը մը ունենայ, ե չստանուի Ազգային Ժողովոյ կողմայող միջնորդութիւն: Երեսխոխանք իրենց հարցումներն ու հարցապահութիւնները պէտք է վարչութեան ուղղեն, ե եթէ սա չըսէ՝ գոհնութիւն պատճառէ աղջային գործերը վարելու կեցալովը, պէտք է մտածեն անոր փոխութեան վրայ ե ոչ Պատրիարքին, մինչեւ որ չը ծագի իրպէս ծանր խնդիր մը, յորում Պատրիարքը, վարչութեան փոխութեան հակառակ, չարունակէ հակառակիլ Ազգային Ժողովը ե Ազգայն բարձրանաց: Հպագատակ կերպիւ վարուիլ, այսինքն քննադատումներն ուղղակի տու Պատրիարքն ուղղուել, չարունակ Պատրիարքական խնդիր յաւուցանել, բանաւոր չէ այն պատճառաւ եւս թէ, եթէ Պատրիարքն ճայնափ գանցառու գտնուի որ հարկ ինի փոխիլ զիս, վարչութիւնն այնպէս անմղջ կ'ընդար ինիլ որ

չէր, ժողովը կարենայ պահել զայն:
 Երկու չլիքայն փորձագույնն ամուսնով ուրեմն, պէտք է որ, ստիպական խնդրոց մէջ, Ազգ. ժողովը աստանայ պատասխանատու ճանձնով Վարչութիւնը միայն, և հետեւորաբար, պէտք չէ որ, Պատրիարքին անպատճառ իւր նիստերուն երկայնութիւնը պահանջէ, ո՛չ ալ Պատրիարքն ինք ամեն նիստեւուն ներկայ գտնուելու չափ գործունէութիւն պէտք է ցուցնէ: անգիտաւոր պարագային մէջ, ամէր իւր հարկ լինի կարեւոր որդւններ տալ, պէտք է անշուշտ որ, Պատրիարքն իւր նախադասու թեմամբ չուէ տայ ժողովոյն: Բայց

[illegible]

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԼՈՒՐԵՐ

Գեղեպատական կառավարութիւնը
Կատարականական դրօշը նախարար
Կ-ու-ու-Գառնի վաշան խորհուրդ
Կարգաւ խորհուրդն է բայց թորա
Կաշի-Կ-Կաշի-Կեմ տեղեկ
Կարգաւ կը ծանուցանին թէ հո
Կառավարութիւն ծաղած
Կեմտիւն ծածուկ պատուիրակ
Կեմաւ : Գաղաքին կառավարիչ
Կը իւր հրամանաց ներքին 680
Կեմաւ Կ 350 անկանոն զորք ու
Կը, ետ օգնութիւն խորհուրդ Կ Գա
Կեմի կառավարութիւն : Կառ
Կեմի կառավարական միջերան
Կեմի մէջ 250 կեմիւր կը
Կ 350 կեմիւր խիժ ունի եղբ
Կեմի մանկ 77,000 անգլ. ունի կը
Կեմ, զորս իրեն անհարկն եղա
Կ ԳԿԿ :

[illegible]

Սերգեյովյոն Նախարարապետն Պ. Գլե-
սիսիչի վերին ապստամբության
պայ տեղեկագիրն մը ներկայած է
Սերգեյով Միլան թաղապարիսն։ Նա-
խարարապետը ծայրայեղ ազատա-
սիրտ կուսակցու լինան վրայ կը ծան-
ուցեն այն անկարգությանց պա-
ստանախառնություններն, որը վեր-
ուս ժառանգան Սերգեյովյոն դանադան
պղծմբը։ Ընտրական վեճին մէջ
Սերգեյովյոն հանդիսացող մարդիկ
արմատական թէ ոչ մէկ միջոց-
անց առած են յուզում արծաթ-
ապակե համար երկրին մէջ։ Կը հառ-
աքէ թէ իր վերջիցը չէին ապրե-
մանքը։ Երբ ծայրայեղ ապստամբ-
անքակը չհամոզէին դանոնը թէ
Նախախախտութեան հրամանագիրն
պարտէ էր։ Ապստամբութեան
առաջաճեցնին որոնեց յետոյ, Պ.
Գլեիսիչ կատարեալ վիճակաւ գիրն
ուստայ Զայարսը զինուորական ա-
նին գործողութեանց վրայ, Այս-
տամբան 94 ուրբատանիցիցը գէտ
հաշուարտութեան վճիռ արձա-
նէ, որոցմէ 10ը փակած են,
ն. ներսնոր տասնմեկ, 64ն եւնի

պատմոյն մէջ թեթեւացում ձեռք բերած և 20ն ալ ի կախազան ձևառած են : 567 ապստամբք ըլլէ թայանկապ աշխատող թեան ղաւարտում են , 5 ապստամբք յարարում են , 3 ապստամբք յարարում են , 68 ապստամբք բանադրվում են : թեան ղաւարտորարում և վերջնապէս , 75 հողի ալ անպարտ տընակվում են :

Օտեմայեն հեռագիր մը կը ծա-
նուցանէ թէ հանրածանօթ զինուո-
րական զբաղէա Ռուսթիւթի Յատ-
էի շէրքաբար մեռեր է, որ 1826
ին ծնած էր։ Հանգուցեալը 15 տա-
րի ծառայած է կաթնասիր ըսնա-
րի մէջ։ Բազումթիւ յօդուածներ
հրատարակած էր համայնական ըր-
ւագրաց մէջ և կրնայ մին նկատ-
ուիլ այն գլխաւոր գրութիւններ, ոչ
1871ին թուրքիոյ դէմ պատերազմ
հրատարակելու պայցին զիտակա-

Գերմանական թերթի մը կ'ըսէ թէ Եւրոպայի բնակչաց թիւն է 315,229,000. Ասիոյ՝ 834,707,000. Ամերիկայի՝ 203,679,000. Ամերիկայի 93,405,000. Աստրալիոյ և ֆոլինէս զիւոյ՝ 431,000 և բենուային դաւառաց՝ 22,000. Հետեւապէս ամբողջումարն է 1,453,923,000 որ վերջնէ մարդկամարդկի թիւոյն վրայ 11778,000 աւելի է :

1877 ի վերջերս Գերմանիա 4
952,000 Բնակիչ ուներ, 1879 թ.
Աստրո-Հոնգարիա՝ 38,000,000
1876ին Մեծն Բրիտանիա և իռլան
տա՝ 34,500,000. 1876ին Գրանա
30,900,000. Եւրոպական թուրքերի
8,860,000 և Ռուսաստան՝ 87,900,000

Առիւյ մէջ՝ Չինաստանի իւր բոլոր մասերով, 41,814,000 քառակուսի հազարմետրէր տարածութիւն՝ 434,600,000 բնակիչ ունի։ Հինդկ-փոնի՝ 130,144, չափաւոր 1870ի պատահական մարդահամարին նայելով՝ 34,300,000 միւլիոն-չնչ կարգին երկրի ներքին, 240,200,000 բնակիչ կը հառուեն, և փրանսայի շնորհակալան բաժնուածք՝ 280,000. Գոլոնէնին՝ 300,000. Հնդկա-Չինաստանի՝ 390,000. Արեւելեան Հնդկաստան կզդէր՝ 34,800,000 և Ովկիանիոյ կուրիք 887,000 բնակիչ ունին։

Քիմիկէ՝ 29,383,000 քառակուսի
հազարամետր տարածութիւն ուն
ւր լիւրջ-լիւրջ գլխաւորը աստի
ն մշակելու գետինը, 5,300,000
խառն հոլեր, 4,200,000 քառ. հա
զարամետր, անապատը, 10,60
000 քառ. հազարամետր:

Աղյուցի Հիւսիսային Ումերիկայ
մէջ ունեցած ստացումներն 3,800
000, Միացեալ-Կահանգիք- 48,500
000, Եւրոպական 9,485,000 և Պարս
զիւեան 44,100,000 բնակիչ ունին ։
Իսկ Բուենայային երկիրք 3,855
000 քառ. հազարումէլ տարածու
թիւն ունին որ գրեթէ Է աւերակ
ի բաց առեւտր իւլանտա կղզին ո
72,000 և կրօնականտ որ 10,000
բնակիչ ունին ։

Հակարջային երկիրք գրեթէ 660
000 քառ. հազարամէթր տարածու-
թիւն մ'ունին :

Աւատիկ վազըթի խմբագրական
յօդուածին ամբողջ թարգմանութիւնն
որ մասնաւոր ուշադրութիւն արժանի է

Այնքն դիտողի ծանօթ է թէ մեր ապագան ու պայտապանութիւնը խալիֆային դատից ոտքը կը զբուռնուին : Մեր Օղոտապախու վեհապետն, որ սոյսոր Օմմ, դահլիշից վրայ բազմած է, բոլոր պետք եւ իրաժ յատուութիւններն ունի գլխու թղթին, բարեսրտութիւնն ինչ ինչ : Այս գլխութեան և բարեսրտութեան հարկերը Նորին վեհափառութեան բարեգործութեանց կ'արժանանայ : Ակոյտ : Սակայն նախաբանաց, վեհ զիրենքուն և այլ բարձրաստիճանց պայտապանարաց մէջ, որք հանրապետի գործերը կը վարեն, չկան այնպիսի մարդիկ, որք իրենց հաստատարութեան և պայտամանց պարտապանութիւնները ծանչեն : Այս պատճառաւ բազմաթիւ թըրուառ անձիք չեն կրնար վեհափառ խալիֆային անհուն գլխութեան արգիւնքները վայելել, և զոր հը լինին այն բարձրաստիճանէ պայտապանարաց անձնական ատուութեան, որք կ'անդիտանան իրենց պարտականութիւններն և միշտ բռնակարութեան վրայ իր մտածին, մոռնալ աստ աստ :

այսպիսից մը տալու համար, Վեհ. Սուրբնանի մատուցեալ աղերասգրի մը բառական պատճէնը կը հրահարեալանային Եւ. Այս աղերասգրին հետ ղինան է Ուկեհաէ Էֆէնտի, որ թերեմանը Ահլալ լրագիրն հիմ. նած է, շատ պայտածնին վարդապետական խորհրդի անդամ ե. ղած է, եւ այժմ Էնկիւրիւ յաբող կը գտնուի: Այս աղերասգիրը չոր օրինակ գրուած է, որոց մին մը Էճեքաէ հասած լինելով, կը հրա. տարակենը:

Այս օգնությունը վերհանվելու չէր.
վերհանվաւ Տէր:

Իրանայից ՉերքՕզոստափառ ոտ
քը բռնելու պատիժ ունեցած է
երբ Չեր թվադատութեան արարող
գուրդինը կտարարեցաւ ի Հայաստան
կայա : Չեր Օզոստափառ հայրն
վայսմանեալ Սուլթան ։ Ապտ-իւլ
Մեհիտ Խան , զիս ցուցած է
հրոցօք և զիս կրթել տուած է Եւ
նոսրի մէջ և այս պատճառաւ ինքը
զինքն Չեր Վեհափառութեան ա
մենէն հին ծառայսերէն մին յոր
չորդիւն իրաւունք ունիմ : Չեր գտ
հակալութիւնն երկանկութեան զո
ղարագլուխ մը պիտի լինէր Չե
ծառային համար , բայց մերթ ըն
մերթ (Տամատ) Մահմուտ շէլալե
տին վաչաջ տեսնելով , որուն հե
պատներագմի գործոց վրայ կը խ
սէի , կարծիք յայտնեցի թէ պա
տերապմին արդիւնքը չբարաշ
վի , երեւելի ինչ : Այս ապերկաւոր
այս կարծիքիս վրայ սրտմտելով

գործող նախարար Բեռնի փաշայն հետ համաձայնություններ հաստատելու համար պատրաստված զին բռնա տուգանքի և առանցք պատճառով Լեհիկոն ըն պարտեր։ Այն եռօրյա պատերազմի ընթացքում կը գտնուիմ, մինչև լուսնի ելլելը և Պոլսի կը մնայ յետ թշուառու թիկնի մեջ։ Արդարեւ այս երկու անձներ, Չեր արդարեւ յայն թագաւորութեան օրով, գտա իրենց ապերախութեան պատժը։ Բայց իմ դժբաղդութիւններ որոյ պատճառով նոցա են, դեռ չեմ դադարած։ Բաւական ժամանակս ուսումը Չեր վեհափառութիւնն հրաման ըրաւ որ ինձ պաշտօն մը յանձնուի, բայց այս կայսերական հրաւերը չեմ ընդունելու ապա, Գաւար խոնարհարար աղերասգրբեր ուղղել յի իմ դժբաղդութիւնն Չեր վեհափառութեան իմաց տալու համար, բայց Չեր յուրոյ գտնուող անձանց

ոչ որ ճանչելով, իմ յուսահատակ
աղաղակներս օգին մէջ ի՛նչ կորնչե-
ին: Ապէ չգտէ ուրիշ միջոցի, չոր
օրնակ խմբագրելի այս աղերսա-
գիրը: Եւր ղեհափառութեան
զաճօղիչ կը մտուցանեմ զայն
Ո՛վ բարեգործ ղեհապատ, Եւր Օ
գոստափառ թագաւորութեան ո-
րով, Եւր մէն մի ծառայութեան
գործով թեմաբը լցուած է: Համադ
ուած եմ ի՛նչ, Եւր խիղճն ու զԵ
թեմթիւնն թոյլ չեն տար որ ես
Եւր ծառայաբեքն ամենէն հինն
արատաւեմ, թէ չուտայ ի՛նչեւն:

տառապանաց մէջ մնայ : Սրբէս ա-
րիւն զնաց երբ իմացայ վերջին
երես կատարած թիփառութեան
արարողութեան լուրն, այն պահու-
իսկ, յորում բնութեանն թեր-
ուատութեան մէջ կը գտնուէի : Զե-
սիրելի զվարչ համար և իմ նախ-
կիսի սիրելոյ ի ժամաղովութեանս
վրայ զթալով հանգեցր զերջ տա-
ռառապանացս և զիս վերստին ի
տեսան կոչեցէք Զեր բարեբառու-
թեամբս : ՈՒՆԻՆՆ

Պետական խորհրդոյ անդամ
պարտրեալ յէնկիւրի

22 Դեկտ 1883

Վազգրթ յետոյ կը յարէ. «Այս աղիւսագրէն կը հետեւի թէ. Ալկեան է Բէհէնտի Լնկիւրի աքսորութեամբ է կարծիք մը յայտնած ինքնուրն հասարակ, որ անհաճօղ լը յայնմամի իշխանութեան վրայ դուռնուող երկու անձանց. 2. Յետ պաշտօնանկութեան այս երկու անձանց, որք աքսորեցին զայն կ'ետոյ իրենց պատիվը կրեցին, այժմ իշխանութեան վրայ գտնուող մարդ զիկ իրենց պարտականութիւնները չգիշերելով, ծածկած են Ն. Կ. Վէն հալաւտութեան գլխով իւրն կ'ամայնող թուրքեամբ կ'ամ ուրիշ մեղաւարտար պատճառներով թող չհն տընած որ այդ գործադր մարդկերը զոգրուելու Վէն. Սուլթանին հասարակ. 3. Վէն. Սուլթանին Ալեան է Լնկիւրի ոգտարտութեան տեւե

չափալով, հրաման ըրած է որ պաշտոն մի տորւի անոր. կայսերական այս հրամանը չէ գործադրուած, Այս երեք ցաւով իրողութիւնները բաւական են հաստատելու թէ այն նախարարը, վէշիրը և այլ բարձր պաշտօնատարը, որը իրենց պարտականութիւնները կ'անգիտանան, թիւ չեն տար որ գէթ որը մարդիկ վէշէ, Սուլթանին դիմեն և զանոնք իր զրկեն վէշհայպտին բարեգործութիւններէն ։ Թո՛ղ Արտաշէս փառք և երկարակեցցութիւն պարգէնէ Ն. վէշհափառութեան և թո՛ղ պատժէ մեղաւարտ նախարարներն ու պաշտօնատարներն ։ Լրագրութիւնն որ այդ պայերախտներուն նմանիլ և որ կը ծանօնէ առ վէշէ, Սուլթանը ունեցած հաւատարմութեան պարտանկանութիւններն, պարտաւոր է Ն. Վ. վէշհափառութեան հասցը ներու անոնց ձայնն, որը կը բաշտօն վէշէ, Սուլթանին դիմելու ուս. տի այսպիսով կընան լրագրութեան դիմել ։ »

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ
ԿԱՐԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.

Որեւեբեան Մամլոյ դեկտ. ամ.
սպեռնոյն մէջ, Մամուրեան Էփէ.
տի Միացեալ ընկերութեանց տա.
րեկան անդեկագորին վրայ խօսելով,
հետեւեալ խորհրդածութիւնները
կ'ընէ, որք մեր պաշտօնական մարմ.
նոց խորին ուշադրութեան արժա.
նի են :

Եթէ համարատուութիւնը պատշա-
նէի մը համար տարրական պարտաւոր-
ւոթիւն մ'է, որ ամէն վարչական եւ առեւտրական դործողութեանը մէջ կը
տեսնուի, պատշաճաբանատուութիւնը
բարոյական ուղղութեան եւ արքայա-
սիրութեան զգայում մ'է, որ ակնի
մեծ արժէք ունի հին տննելալով արք-
ստութիւնը, եւ սահմանադրական աս-
քինութիւն մը իր համարինը լիակա-
մբն միւր չնայ չարքեր, Համարատն
կրնայ լինի մեղեանք մը, իսկ պատա-
խանատուք պարտի լինի բարոյական
էակ մը, պատուը եւ պարտութիւնը
ցուծւոյ տառից անհատ մը, Հատար-
տուն կրնայ անսխալ հաշիւներուն ներս
քիւ ծածկի ննջելութիւն եւ մնայ ըստ
պարագային, անպատիժ կամ պատժա-
պարտ, մինչդեռ պատախանատուութիւնը
լայի առեւտրատար եւ մարդու-
թեան առջեւ անարժան էակ մը կը
գտնուի եթէ զրօք պարտաւորութիւն
որտեալ երկու կատարման համար իր
պատիւնն ու անունն, եթէ հնար է

Արդ՝ ամեն անգամ որ համարա-
տուում թիան հեռ կը միանայ պատա-
խանատուութիւն, նաեւ հաւելեցիւ
թիւն, իրաց բանաւոր յայտարարու-
թիւնն հետ կը միանայ ձեռնհառ-
ութիւն ու պարտոցի եւ իրաւեցի դի-
տակցութիւն։ Համարատուութիւնը
իւրերէ երբ չվաւերեր զայն պատա-
խանատուութիւնն, կամ աւելի պարզ
ըսելով, երբ համարաւորութիւնն ան-
ներկայանալէն առաջ՝ համարատու-
թիւնը պարզապէս չկարողացաւ եւ ի-
մացական փորձով կարողութիւնն
չէն երայշխաւորեր իր հաշուեցիլ կամ

Իսպանացիները ուղղութիւնն եւ արտա-
գոյժ իշխելը

Իսպանացի սահմանադրական վարչա-
թիւանք մէջ այս երկու պայմաններն
անհրաժեշտ են, եւ երբ մէկը չգործ
կը զբօրէն եւ միւսը զգանք կ'առնուի։
Սահմանադրութիւնն միայն ընտրութիւն
ընդ հաւկի, իսկ երբ երկուսն ալ անտե-
կառնուին, անխիտանութիւնը կը տրբն
սմին վարչապալին եւ անտեսական զօր-
մարտ իշխելու մը։

Այժմ զստնալով մեր վարչային եւ ընկերակակ ձեռնարկութեանց, կարծի ենք ըսել որ այլեւ համարադուրեւ իմանն ու պատահականատուութիւնը զուգաւ, հետ կ'ենթանան ու կը գործեն Իրաւայ յուսով գործեցնել մեր Սամահաւորութեան հիմունքը, ըսաց գործաւ, գրութիւնը չպակեց այլ յօսն, եւ աւելի ճիշդ խօսելու համար, Սամահաւորութեան ըսն հոգին, որ այլ կրալու պայմաններուն գործարարութեան մէջ է, անխնալով ըսն մը մնաց մարտնաստուութիւնը լոկ բառ մ'է զաւ որ ստէ պ'կարտասանուի մը մէջ եւ որու իմաստն աւելի կ'երեւանան վարչութեան տեսելու եւ զատական ձեւերէն, նոյնպէս ընկերայցական եւ հաւաքական ձեռնարկութեանց մէջ տեղ եւլ կը տեսնուի, ըսն ի՛նչ նոյն իսկ պատասխանատուութեան օրինակ եւ իր անախիջներուն իլում եւ լոյս տալու շատմանուաւ կեդրեան մէջ:

Մեր սահմանադրական վարչաւորութեանց ընթացքին եւ գործերն տեղեակ աղպարքին ապագայիցնրու եւ իւտակ աղպարքին ապագայիցնրու մէջ օրդու ի՛նչներու յիշատակութեան պէտք հոգնելու համոզուելու համար, այն ժամանակ տեղեկութիւն տարօրեմբ' ուրք'.

[illegible]

